

מראי מקומות - פסחים

צד:

הוא מקום רחוק, והתנא של הברייתא דערל סובר, שלא פטר ר"א אלא בעומד חוץ למודיעים, וכיון שערל זה נמצא בתוך ירושלים, חייב כרת על שלא מל והקריב קרבן פסח.

והצל"ח כתב, שדברי רש"י דחוקים, שהרי אין תנא מתנאים אלו שסובר מן המודיעים ולחוץ, אלא משמע שתלוי בעזרה או בירושלים. עוד הקשה, מדוע הוצרכו להביא ברייתא זו כלל, ולא אמרו רק תנאי היא, דהיינו תנא דמתני' אליבא דר"א, ותנא דברייתא דערל אליבא דר"א [ואולי יש ליישב, שבא להוכיח שודאי יש כאן מחלוקת, ולכך לא תירץ כאביי, לפי שבלא"ה יש מחלוקת].

ולכך פירש, שמה שאמר רבא תנאי היא, היינו תנא דמתני' אליבא דר"א, שדין דרך רחוקה תלוי בריחוק מקום, וריב"י דברייתא אליבא דר"א, דס"ל כמו שמבואר בירושלמי, שדין דרך רחוקה תלוי באדם עצמו, שאם מאיזה טעם שהוא אינו יכול ליכנס, כגון שהוא חולה, הרי זה דרך רחוקה. וי"ל שכיון דאמר ריב"י חוץ מעשייתו, ולא הזכיר בשום מקום דרך רחוקה, א"כ י"ל דס"ל כן, שתלוי אם האדם יכול להכנס או לא (ולכך גם ערל שלא מל, כיון שהיה יכול למול וליכנס, חייב כרת).

ה. בטמאים הלך אחר רוב העומדין בעזרה פירש רש"י, אם הרוב שבתוך העזרה טמאין, עושין הפסח בטומאה, אע"פ שבחוץ יש הרבה טהורין, שהרי אלו העומדים בחוץ הרי הם בדרך רחוקה, ואינם חשובים כעושי פסח לענין זה. אולם השפת אמת כתב שנראה דהיינו דוקא אם השאר אינם נכנסים כלל, אבל אם נכנסים אח"כ, גם הם בכלל המנין. ועל כרחק צריך לומר כן, שהרי הפסח נשחט בג' כתות, וכי כל כתה בפני עצמה תחשב לרוב ציבור, אלא ע"כ כנ"ל.

א. חכמי ישראל אומרים ביום חמה הולכת למטה מן הרקיע ובלילה למעלה מן הרקיע כתב המהר"ל (באר הגולה באר הששי פ"ג), שאין הכוונה שחכמי ישראל סברו שהחמה עוברת תוך הגלגל, שלפי זה יהיה הרקיע נקרע לפי שעה, והחמה עוברת תוך הגלגל. וזה ודאי מן הנמנע, וגם החוש מכחיש זה, שאין השמש שוקעת רק מעל האופק, שהרי אותם שיש להם אופק אחר אין השמש שוקעת להם, ודבר זה אי אפשר להכחיש, ובודאי זה לא היה כוונת חז"ל. ועי"ש מה שביאר הכוונה בזה.

ב. ונראין דבריהם מדברינו

בגליון הש"ס הביא דברי השטמ"ק בכתובות בשם ר"ת, שאע"ג שנצחו חכמי אומות העולם לחכמי ישראל, היינו נצחון בטענות, אבל האמת היא כחכמי ישראל, והיינו שאומרים בתפילה 'ובוקע חלוני רקיע'. וכעין זה כתב הבן יהודע, וסיים: ואיך שיהיה, ידוע תדע באמת ובאמונה, כי דברי חכמי ישראל בכל מקום המה חיים וקיימים, שהם אמת ודבריהם אמת, ומלבד הסוד אשר כווננו לרמוז אותו בתוך דבריהם, הנה לפעמים תמצא שגם בדרך הפשטי יש להם כוונה עמוקה, ומחמת שאנחנו חסרים כמה הקדמות גם בדרך הפשט, לכך אין אנחנו מבינים כוונתם על האמת אפילו כפי הפשט של הדברים, ואנחנו מצפים לביאת מורה צדק, שאז השי"ת יאיר עינינו, ונראה נפלאות מתורתו, ונבין דברי חכמים וחדותם, ונשיג האמת לאמיתו.

ג. רבא אמר תנאי היא דתניא וכו'

פירש רש"י, שנחלקו בדעת ר"א, האם דרך רחוקה הוא חוץ למקום עשייתו, כר"א שבמשנה, שחוץ לאסקופת העזרה